

POZIMI CVETOČE GRMOVNICE (3)

Zgodnji zimski cvet se že poslavlja

Med pozimi cvetočimi grmovnicami smo v preteklih številkah že predstavili skupino nepozebnikov, *Hamamelis* sp., dišečo brogovito, *Viburnum farreri*, in njeno sorodnico, bodnantsko brogovito, *Viburnum x bodnantense 'Dawn'*. Morda je najlepša pozimi cvetoča lepota prav zgodnji zimski cvet, *Chimonanthus praecox*, ki je pri nas še precej redka okrasna rastlina.

PIŠE: KRISTINA RAVNJAK,
krajinska arhitektka

Zgodnji zimski cvet je listopadni grm, ki v končni velikosti doseže višino do treh metrov, v širino pa je nekoliko ožji (doseže največ 2 metra premera krošnje). Zaradi lepe, ovalne in pokončne rasti je primeren za večje in manjše vrtove ter tudi javno zelenje.

Oblika, ki je primerna za vsak vrt

Najlepši je, če je zasajen ob poteh s temnozelenim ozadjem, vsekakor pa se bolje počuti v zavetni legi, lahko tudi ob zidani ali leseni polni ograji. Kjer so zime mile (Primorska), bo grm nekoliko večji, v celinskem podnebjju pa bo začetna rast zelo počasna in tudi cvetenje bolj posamezno. Na ustrezni sončni ali polsenčni legi se bo v nekaj letih razvil v posebno zimsko atrakcijo. Potrpežljivost je v rastlinskem svetu redko tako dobro poplačana. Na voljo je (skladno z različnimi sortami rastline) v blede do živo rumeni barvi cvetov, ki so notri tudi nekoliko rdečkasti. Cveti od decembra do marca, odvisno od vremenskih razmer.

Prihaja iz Kitajske

Zgodnji zimski cvet kot okrasna rastlina na Kitajskem, od koder izvira, uporabljajo že več kot tisoč let. Ker je bogat s svojstvenimi eteričnimi olji, je cenjen predvsem zaradi čudovitega vonja. Les, semena, liste in cvetove uporabljajo tudi v medicini in kulinariki, pri čemer je potrebna pazljivost, saj so listi rahlo strupeni. V Evropi je bil zgodnji zimski cvet sprva prenesen v Anglijo, v zadnjih letih pa njegova priljubljenost strmo narašča tudi s širjenjem vrtov ali manjših vrtnih motivov v slogu feng šuja.

Potrpežljivost se obrestuje

Na slovenskih vrtovih je zgodnji zimski cvet zelo redka okrasna rastlina, morda predvsem zato, ker v vrtnih centrih in drevesnicah še ne ponujajo dovolj trpežnih sadik. Tiste iz uvoza in tiste, ki so bile vzgojene na Primorskem, v naših mrzlih zimah pogosto propadejo že prvo zimo. A začetna potrpežljivost in izbira ustrezne lege se tistim pravim ljubiteljem večkratno obrestujeta, ko grm po nekaj letih iz zime v zimo postaja vse lepši in lepši.

Ustrezna zavetna lega je pomemben dejavnik za uspeh zasaditve grmovnice zgodnji zimski cvet. (FOTO: KRISTINA RAVNJAK)

Rastline potrebujejo več let, da prvič zacvetijo. Potrpežljivost zraste v pravi vrtni čudež, kar je za nekatere ljubitelje okrasnih rastlin smisel njihovih prizadevanj – da na vrt umestijo tudi take posebneže. (FOTO: KRISTINA RAVNJAK)

Rez opravimo po cvetenju

Če grmu zagotovimo ustrezne razmere za rast, je vzdrževanje odrasle rastline povsem nezahtevno. Poleg zavetne, sončne lege potrebuje prepuštno in s hranili normalno bogato prst, glede pH tal je toleranten za apnenca in rahlo kislota. Če ga n a m e r a v a m o

ohraniti v manjši različici, je primeren čas za rez po cvetenju, kakšno vejico pa si vseeno privoščimo tudi za popostritev zaprtih pro-

storov. V par urah bo prostor, v katerem v vazo postavimo vejice zgodnjega zimskega cveta, posebno prijetno dišal po pomladi. ■

V notranje prostore šopek vejic zgodnjega zimskega cvetja prinese vonj pomladi.

Prikupni, zvonasti cvetovi prijetno dišijo.

Nekateri dosežejo velikost 2,5 centimetra. (FOTO: KRISTINA RAVNJAK)

